

Uchwała Nr XXII.179.2016
Rady Gminy Horyniec-Zdrój
z dnia 12 października 2016r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020.**

Na podstawie art. 7 ust. 1 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390)

Rada Gminy Horyniec-Zdrój uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała nr X/44/2011 rady Gminy Horyniec-Zdrój z dnia 29 czerwca 2011r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2015.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Horyniec-Zdrój.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Horyniec-Zdrój
mgr Grzegorz Woźny

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W
RODZINIE NA LATA
2016–2020**

Horyniec-Zdrój , 2016

WSTĘP

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszania jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie gminy Horyniec-Zdrój na lata 2016 – 2020**, który jest kontynuacją działań założonych w poprzednim programie,

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa, powodujące cierpienie i szkody”. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydentem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. **Zaniedbanie** – to ciągle nie zaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.).

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Horyniec-Zdrój ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2016–2020. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Podstawa prawna Programu.

1. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2015r., poz. 1390 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.)
3. Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r., poz. 487 z późn. zm.)
4. Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r., poz. 2082 z późn. zm.)
5. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz. U. Nr 88 poz. 553 z późn. zm.)
6. Ustawę z dnia 6 czerwca 2007 r. Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. Nr 89 poz. 555 z późn. zm.)

7. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - Uchwała Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 (M.P. z 2014 r., poz 445).

I. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Horyniec-Zdrój na podstawie analizy danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Na terenie gminy Horyniec-Zdrój przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym. Dominującym problemem jest alkoholizm, a po nim bezrobocie, które wiąże się z niskimi dochodami, biedą, a także małą świadomością społeczną. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych w zamkniętym kręgu gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

W ujawnionych przypadkach przemocy w rodzinie lub w przypadku uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie występuje przemoc prowadzona jest tak zwana procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli Zespołu Interdyscyplinarnego. Działania te koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Liczba Niebieskich Kart w latach 2011- 2015

Rok	Liczba Niebieskich Kart	Liczba sprawców przemocy	Liczba rodzin dotkniętych przemocą	Liczba ofiar przemocy w rodzinie
2011	0	0	0	0
2012	2	2	2	3
2013	1	1	1	3
2014	2	2	2	6
2015	3	3	3	5

II. Cele programu

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Horyniec-Zdrój
zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 2) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Horyniec-Zdrój podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 3) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 4) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

III. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

IV. Program jest spójny z Programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Horyniec-Zdrój na lata 2008 -2015,

V. Zasoby Gminy Horyniec-Zdrój w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
 - Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - Posterunek Policji,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - Placówki oświatowo-wychowawcze,
 - Zakład Opieki Zdrowotnej,

- Organizacje pozarządowe,
- Kuratorzy Sądowi

VI. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- silne więzi rodzinne,
- chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VII. Zagrożenia w realizacji zadań:

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów,
- problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- ubóstwo,
- brak na terenie gminy specjalistów: psycholog, psychoterapeuta, prawnik,
- brak infrastruktury socjalnej w gminie,
- brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna.

VIII. Realizacja celów Programu

CEL 1

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwięzionych w przemoc w rodzinie na terenie Gminy Horyniec-Zdrój

Działania:

1. Współpraca w ramach zespołu interdyscyplinarnego:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,

- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych.

Podmioty realizujące działanie:

- pracownicy socjalni,
 - przedstawiciele oświaty,
 - przedstawiciele policji,
 - kuratorzy sądowi,
 - przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - przedstawiciele ochrony zdrowia,
 - przedstawiciele organizacji pozarządowych
2. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:
- propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
 - obalanie mitów na temat przemocy,
 - szkolenia na temat przemocy,
 - prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
 - wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nie agresywne,
 - dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
 - organizowanie konkursów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.

Podmioty realizujące działanie:

- placówki oświatowo-wychowawcze,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,

CEL 2

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Działania:

1. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.
2. Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc.
3. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Lubaczowie w celu podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.

Podmioty realizujące działanie:

- Policja,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

CEL 3

Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Działania:

1. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,
- przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- Policja,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny, w tym grypy robocze,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Przedstawiciele oświaty,
- Przedstawiciele ochrony zdrowia.
- Przedstawiciele organizacji pozarządowej.

3. Zespół Interdyscyplinarny w gminie Horyniec-Zdrój.

Zespół Interdyscyplinarny w rozumieniu ustawodawcy to zespół strategiczny, którego zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- Pracami zespołu kieruje Przewodniczący.
- Posiedzenie zespołu odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał a zwołuje je Przewodniczący Zespołu.
- Obsługę organizacyjno- techniczną zespołu interdyscyplinarnego zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej.
- Zespół tworzy grupy robocze.

Grupy robocze to zespół służący podejmowaniu działań i interwencji w przypadkach konkretnych rodzin, zgłaszanych przez przewodniczącego zespołu. W skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele: jednostek pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia. Ponadto w skład grup roboczych mogą wchodzić

kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między Wójtem a podmiotami wymienionymi w ust 3 lub 5 art. 9a ustawy.

Do zadań grup roboczych należy w szczególności:

- Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie.
- Monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy.
- Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, u których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.
- Informowanie Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego o efektach działań grup roboczych.
- Przewodniczący Zespołu gromadzi w celach statystycznych i ewaluacyjnych dane dotyczące, ilości spraw, efekty pracy, na podstawie których dokonuje oceny realizacji zadań.

Adresaci działań podejmowanych przez Zespół:

- Rodziny, w których zdarzają się przypadki stosowania przemocy wobec dziecka lub współmałżonka.
- Rodziny w których dzieci są zaniedbywane(niedożywienie, brak opieki lekarskiej, brak realizacji obowiązku szkolnego).
- Rodziny, w których są używane narkotyki, nadużywany jest alkohol.
- Rodziny z grupy ryzyka stosowania przemocy, szczególnie wobec małoletnich.
- Inne osoby narażone na jakiegokolwiek niebezpieczeństwo, znajdujące się w obszarze przemocy.

Uwarunkowania realizacji Programu

Sprawne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakłada koordynację i spójność działań, w tym dobry przepływ informacji między partnerami – jednostkami pomocy społecznej, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, policji instytucjami oświaty i innymi zajmującymi się przemocą w rodzinie.

Pełna realizacja wyznaczonych celów jest uzależniona od stopnia zaangażowania tych podmiotów w stworzenie systemu umożliwiającego rodzinie uzyskanie specjalistycznego wsparcia i niezbędnej pomocy, by sama stawiała się niezależna, wydolna i zaradna.

Przewidywane efekty realizacji programu

- Pogłębianie wiedzy społeczności lokalnej gminy Horyniec-Zdrój o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
- Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie zaangażowania się społeczności lokalnej w sprawy związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
- Zbudowanie na terenie gminy Horyniec-Zdrój spójnego, pełnozakresowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zmniejszenie zjawiska przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Niwelowanie skutków zjawiska przemocy domowej.

Monitorowanie i ewaluacja Programu.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie,
- liczba sprawców przemocy w rodzinie,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”.

Ewaluacja pozwoli na:

- dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w gminie.
- zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Sprawozdawczość

Ośrodek Pomocy Społecznej w Horyńcu-Zdroju do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Horyniec-Zdrój, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.